

4 claus de l'informe PISA (més enllà de la caiguda en picat)

Quina radiografia se'n desprèn? Fem una ullada a les dades que han quedat més amagades, i que no podem passar per alt

[inicentrareport]Catalunya **ha caigut en picat** a les proves PISA (Programa per a l'Avaluació Internacional d'Alumnes que porta a terme l'OCDE i que avalua les competències de l'alumnat de 15 anys en matemàtiques, ciències i lectura), situant-se per sota la mitjana espanyola. Unes dades que han posat en alerta famílies i comunitat educativa, que veuen amb gran preocupació la tendència a la baixa de les competències de l'alumnat.

Però què hi ha darrere d'aquests **mals resultats**? Quina és la **radiografia** que se'n desprèn i, sobretot, que cal atendre amb urgència? Fem una ullada a les dades que han quedat més amagades, i que no podem passar per alt.

[intext1]

[GotaVerdaPle] **Augment de la complexitat a les aules**

Un motiu evident és la **complexitat a les aules**. L'estudi revela que el territori català és on més diferència de resultats hi ha entre el 25% dels alumnes més pobres i el 25% més rics. Ara bé, preguntat per l'informe internacional, el Govern ha optat per assenyalar una "sobrerepresentació" de l'alumnat migrant a les proves PISA.

El Departament d'Educació ha assenyalarat que un 24% dels alumnes examinats eren immigrants, mentre que en el conjunt del sistema educatiu català aquests representarien un 15%. Ara bé, l'informe PISA deixa clar que el 24% no fa referència als alumnes considerats estrangers, sinó que parla d'estudiants amb "context d'immigració". Això inclou tants els migrants de primera com els de segona generació. És un sistema que analitza l'impacte de la migració més enllà dels anys d'arribada immediata a un país.

Els principals sindicats del sector educatiu -USTEC, Professors de Secundària, CCOO i la Intersindical- critiquen amb duresa la línia argumental del Govern. La portaveu Iolanda Segura (USTEC) ha assenyalarat que els "mals resultats" arriben "perquè el departament no ha fet que **els nousvinguts tinguin els recursos necessaris**". A banda, des de CCOO es remarca que la inversió a Catalunya és d'un 3,92% del PIB en educació "mentre que la inversió a l'Estat és del 4,93%". També apunten que **les classes catalanes de secundària són les més massificades de tot el territori espanyol**.

[intext2]

[GotaVerdaPle] **Grans desigualtats dins del sistema educatiu**

Un altre front que exhibeix els desnivells del sistema educatiu és la **diferència entre els centres privats i els públics**. En aquest cas, hi ha una doble lectura. La primera és la que mostra el caràcter universal de la gran diferència de resultats entre l'educació privada -o concertada- i la dels centres de titularitat pública. De mitjana, a la UE hi ha una diferència de 21 punts a les proves PISA a favor dels alumnes de la privada en els resultats bruts, mentre que al conjunt de l'OCDE això s'enfila fins als 27 punts.

A l'estat espanyol el diferencial és de 33 punts -fent la mitjana entre matemàtiques, ciències i comprensió lectora- entre la privada i la pública. A Catalunya la xifra s'eleva fins als 37 punts. Per entendre aquest número, cal aclarir que l'informe PISA projecta que 40 punts equivalen a l'aprenentatge d'un curs escolar. Així, d'aquesta realitat es desprèn que **els alumnes catalans**

dels centres públics tenen un retard de gairebé un curs sencer respecte al coneixement dels instituts concertats i privats.

La segona anàlisi, més treballada al detall, té en compte tant la realitat socioeconòmica dels alumnes com la del centre on estudien. Hi aplica el que s'anomena l'Índex Social Econòmic i Cultural (ISEC) i que té en compte si els pares són a l'atur, el nivell cultural de la llar o els béns materials de la família. També s'inclou el conjunt de la situació del centre.

Així, quan s'aplica, l'informe PISA intenta corregir aquesta realitat per aclarir quina seria la diferència d'aprenentatge si els alumnes d'uns i altres instituts estiguessin en igualtat de condicions socioeconòmiques. Amb aquest supòsit, les diferències gairebé desapareixen arreu de l'Estat. Ara bé, a Catalunya l'avantatge de les escoles privades és tan gran que fins i tot aplicant aquesta correcció hi ha una diferència que deixa un greuge de 13 punts de distància amb la pública, més que cap altra comunitat.

Això ve a dir que la desigualtat en l'aprenentatge en el cas català **no es troba només en la condició socioeconòmica dels alumnes**, com passa arreu de l'Estat, segons PISA. Aquests resultats també posen deures a l'administració pública alhora d'invertir recursos per fer més efectiu l'aprenentatge als instituts públics.

[GotaVerdaPle] **Manca d'hàbit lector**

La carpeta de la comprensió lectora mereix un capítol a part perquè és la segona part d'un advertiment que ja va arribar el maig passat. El darrer **informe PIRLS** situava el país a la cua de les comunitats autònomes espanyoles pel que fa a la lectura. En aquell moment, la conselleria d'Educació va arribar a reaccionar amb l'avís d'un **pla de xoc que buscava millorar l'hàbit lector de l'alumnat**. Es contemplava potenciar les biblioteques escolars, implantar espais de lectura habitual tant a primària com a l'ESO i també implicar a les famílies. Ara bé, quan va arribar l'anunci d'aquesta política de la Generalitat -maig del 2023- ja feia un any que les proves PISA s'havien fet als instituts catalans. Per tant, més enllà del fet que només hagi passat mig any des d'aquella informació, les dades conegudes aquest dimarts no tenien cap manera d'haver millorat.

Des del departament català s'estan fent estudis per aclarir el motiu de fons de la davallada pel que fa a les capacitats de lectura. Ara bé, una de les primeres raons que es comparteixen des del sector educatiu és la manca de l'hàbit lector, una tendència a la baixa cada vegada més accentuada entre la canalla. Això a Catalunya es veu més reflectit que a cap altre territori comunitari, si se segueix l'evolució des del 2012. L'última dècada hi ha hagut un retrocés de 38 punts, l'equivalent a tot un curs escolar. Aquesta xifra negativa només la superen els Països Baixos (-52), Islàndia (-47) i Grècia (-39). La mitjana dels països de l'OCDE registren una davallada que es queda en els 21 punts. I en 14, en el cas espanyol.

[GotaVerdaPle] **Índex preocupant d'assetjament escolar**

Per últim, una altra de les dades que han quedat soterrades davant l'impacte de les proves de competències ha estat la que reflecteix l'**assetjament escolar**. En aquesta carpeta, els alumnes catalans també ocupen una posició de greuge. De fet, Catalunya és la segona comunitat autònoma -només per darrere de les Illes Canàries, a més de les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla- amb més estudiants que denuncien episodis de maltractament al centre educatiu. **Un 8,6% dels alumnes enquestats al territori català** asseguren sentir-se "freqüentment assetjats". La mitjana espanyola és del 6,5% i la de l'OCDE del 8,3%.

A més, posant-hi la lupa, s'evidencia que aquests assetjaments a Catalunya els pateixen molt més les persones amb menys recursos econòmics i els alumnes que són immigrants o que venen

de famílies migrades. Així ho conclou l'informe PISA, que assenyala com a "diferències significatives" les xifres d'assetjament per condició econòmica i per origen. En canvi, no es detecta una diferència rellevant en l'assetjament entre nois i noies.
[ficentrareport]